

supbie impubz menditue pau
p complenduntur incomplos
quibz corrigitur in laudat per
dator incompdix eius sue di
qua benedictiue pcedit
dm petator p mltat
ra sue nol quibet on
incompdix eius iniqua
vis illius in omi lpe
tunc iudicia tua aspa
omni iniquorum suorum
dyt emi medere suo
inductor agnecit me
nedet pnde malo iniqua
ledictio es plena p a inuati
tudine in dolo p dnglla eius
labor p dlor qd in iniquis
ad diuich mortalis ut in dext

T. 1. 99

terro in clouata q magnifi
cua tua sup celos pcedit
ad i latitauit pfecta lau
or in mios thos ut de
mari i uldaz mti
os opa dignorum
i stellat q tu
est lions q mior
plius homi qm
iusti cu paulo
dlo p dlo i ho
sti cu i constan
asid tuatu id
pipedibz eius oues
bundes mti i pe
ad campu duatz celi et
mte uacat qui pambulant

obtulit ei am. Quom
me & da nro filimi
actus e dñi adh
dicens. fuit inde inf
ibi. pcept mtrueri
enim magist ter quim
um erit mtr quia on

Perfice q benigni
subsidit qm uo
opante in m. l.
plicatione se anima
ut remissi pcepta im
statim qm fit ues
fraglari benedice
odor agri cu bene
celi. & de p uadine te
& seruam m ppli. & a
& incurue te te fi
ubi sit ille benedictus.
repleat. ysaac se
foras. uenit coctos
pat dicens. Surge pat
tui. ut benedict m an
estu. Qui respondit l
Expauit pue stupor
admirans. Quis g i
attulit nro comedie
dixit. et. uenit bened
tris irrugolamore
etia n pmi. Quia

t ii

t iii

obtulit ei uinum. Quo hausto dixit ad eum. Accede ad me & da osculum filium. Accessit & osculatus est eum.

Factus est sermo domini ad helyam thesbiten **Capitulum.**

Dicens surge & uade in sareptha sydoniorum & manebis ibi. preceptum enim ibi mulieri uidue ut pascat te. **Vnus** est enim magister uester qui in celis est & pater dominus. **Qui maior est** uirum erit minister uester quia omnes qui se exaltant humiliabit dicit dominus.

1. m. d.
a. evovae
11. n. s.
w. evovae

Derfice & domine benigni in nobis obseruantie scilicet **OR.** subsidii ut quod tu uictore facienda cognouimus te

operante impleamus. **P**ropiciare domine supplicationibus nostris & animarum nostrarum medere languoribus ut remissione precepta in tua semper benedictione letemur.

Statim quoque ut sensit uestimentorum illius fragrantiam benedicens ait. Ecce odor filii mei sicut odor agri leni cui benedixit dominus. Det tibi deus de rore celi & de pinguedine terre habundantiam frumenti & uini & seruiant tibi populi & adorent te tibi. Esto dominus fratri tuo & incuruant ante te filii matris tue. Qui maledixerit tibi sit illi maledictus & qui benedixerit tibi benedictionibus repleatur. **D**ixit ysaac sermonem impleuerat & egresso iacob foras uenit esau coctosque de uenatione cibos intulit patri dicens. Surge pater mi & comedere de uenatione filii tui ut benedicat in anima tua. **D**ixitque ysaac. Quis es tu? **R**espondit. Ego sum filius tuus primogenitus esau.

Expauit ysaac stupore uehementi & uultu quam credi potest admirans ait. Quis ergo ille est qui ductu captam uenationem attulit mihi & comedi ex omnibus priquam tu uenires? Bene dixitque ei. Venit benedictus. **A**uditus esau sermonibus patris irruit clamore magno & consternatus ait. Benedic etiam patri mihi. **Q**ui ait. Venit germanus tuus fra-

Handwritten marginal note in a cursive script, likely a commentary or gloss on the text.

Ad. ix.

Ad. x.

Ad. x.

¶ i

¶ ii

¶ iii

Que rex ompe in tua ditione cuncta sunt.
tue resistere uoluntati. si decreueris sal-
nūo liberabim. **A** Ecce ascendimus ierosolima-
nus tradetur ut crucifigatur. **A** Tradetur enim ge-
dum & flagellandum & crucifigendum. **A** Sedere a-
meum dare uobis s; quibus paratum est apatre n

Populu tuu qd dñe ppici respice & qd al-
bus pcepis abstinere. anoxius quoq; uitus
s innocentie restitutor & amator dir-
adte tuoz corda seruoꝝ. ut sps tui feri
& infide inueniant stabiles. & inope e

Rursuq; esau ait ad patre suu. Hūquid
non reseruasti & m benedictione. i
ac. Dñm tuu illu constitui. & om̄s fr̄s e-
lus subuigau. frumento & uino stabi-
posthec filimi ultra qd faciā. Cui esau. n
inquit benedictione habes pat. Michi q
benedicas.

Cumq; euulatu magno f-
ysaac dixit adeu. In pinguedine terre
desup erit benedictio tua. Viues glad-
seruies. tempq; ueniet cu excutias & sol-
de ceruicib' tuis. Oderat q̄ semp esau iac-
tione qua benedixerat ei pater.

Dicor-
de suo. Venient dies luctus patris n-
fr̄m meū. Hunciatata sunt ^{re}becca. Que
uocans iacob filiu suu dixit adeu. Ecce
minat ut occidat te. Huc q̄ fili audi u-
consurgens fuge ad laban fr̄m meū in a-
bisq; cu eo donec requiescat furor fr̄s t-

Ego dñs scrutans cor & pbans renes qu-
uix uiā suā. & iuxta fructu adinu-

Pharetra fidei catholice

sine ydonea disputatio inter Christianos et Judcos. in
qua perpulchra tanguntur media et rationes. quibus quic-
vis christifidelis tam ex prophetis suis proprijs quæ ex no-
stris eorum erroribus facilliter poterit obviare

Cop. 4737
Knullen Köln 940

Diude
pbar
pecula
dum
simile
cum q
Hanc no
deus deuncere
Christianus volen
cautelas. Pri
Secundo que viden
quidam aliqui d
que quis soluat in
Certa cautela est. r
quod silentii impor
alium ad uer
alio taceat bue
confutatio confu
quod opino inter u
errare. Chustia
etiam veritat
quod sciunt sci
quod veritate t
qui grosso m
contra chru
pedit p
Uolens dicat. C
detrui. E go
qui creator om
regnans
Dicit enim patre
contra se
secundo est
esse fruol

Diudeoꝝ ꝑꝑutationem om̃is xp̃ifidelis tollat
pharetram hanc ⁊ arcum ad vulnerandas vul
peculas. Accipiat enim quisq; christianus gla
dium spiritus sancti in testimonium. Accipiat
similiter christianus proprios prophetas eorū
cum quibus potest vincere goliath. id est popu
lum iudaicum. Nam non possumus ip̃os viles ⁊ reprobos iu
deos melius deuincere nisi proprijs armis eorum. Debet ergo
quisq; christianus volens pugnare pro fide contra iudeos no
tare tres cautelas. Primo debz addiscere eorū errores reproba
re. Secundo que videntur esse contra christianos non debz tā
gere. nisi iudeus aliquid contra eum obijceret. ⁊ postq; hoc fecer
it tunc quisq; soluat inquantū potest. ⁊ iste tractatꝝ soluere do
cet. Tercia cautela est. vt qñ plures iudei sunt ꝑgregati tūc xp̃ia
nus ip̃is silentiū imponere debet. excepto vno respondēte. ⁊ inte
rim nullū alium aduertere debet nisi illo superato Accedat alter
iterum alijs tacentibus. Nam pluribus iudeis loq̃ntibus facili
ter eorū fallacijs confusiōe christiano inducerent Cum ergo di
uersa est opinio inter iudeos ⁊ christianos Judeis em̃ videt chri
stianos errare. christiano vero opposito modo videntur iudeos er
rare. quod etiā veritati consonat. Ip̃i em̃ iudei verissime errant
et illud quod sciunt scire nolunt. ergo in hoc opere posite sūt due
persone pro veritate dimicantes tanq; pugiles Una persona ē
loco iudei qui grosso modo in argumētis procedit. ⁊ false negat
veritatem contra christianos. Alia p̃sona est loco xp̃iani. q̃ mo
do subtiliori ꝑcedit ꝑ dicta ꝑphetica ⁊ sanctorū patrū

Iudeus dicit. Vos xp̃iani credentes temere dicitis deum
esse trinū. Ego aut̃ vnū scio. trinū vero nescio Unus est
em̃ qui est creator omniū visibilium ⁊ invisibilium rerum potens
super om̃ia. regnans super om̃es deos. vos autē plures eē dicitis
tis. Dicitis em̃ patrē deum. filium deū. ⁊ spiritū sanctum deum.
Et dicitis contra symbolum vestrū vbi dicitis. Credo in vnū
deum. ⁊ sic immo est q̃ vnus est deus ⁊ non plures dī. Plures
em̃ deos esse frivolum est dicere. stultum scelus est cogitare.

Ad hec xpianus respondet. Clere quis temerariū sit et maxime hereticū est inter non doctos de illo disputare. Tamēne omnino videar ignarus tue cecitati rīdebo prout meli⁹ potero. Nam fides instituta est propter saluare et ppter salutem humani generis. Et etiā hoc maxime quod nobis videt impossibile. omne illud deo est possibile. nam apud deum non erat impossibile omne verbum. Hos autē christiani illi sumus quos deus p̄legit ante mundi constitutionē. et inde est q̄ nos credimus deum trinū et vnum. Tres sūt persone sed tm̄ vnus est deus. Istud autē vobis malignis videtur impossibile q̄ fides non saluat vos. sed infidelitas damnat vos. Hocstrum em̄ dictū scimus p̄ multa exempla naturalia. nā sepe tres substantie siue res plures mutantur in vnam rē. quia ex aqua farina et sale fit vnus panis. sic possibile est patrē filium et spiritum sanctum esse vnum deum in essentia et trinū in personis: ita tamen q̄ vnus verus deus sit et nō tres dīj. Quāli ter tamē istud tenendū sit et quō de illo dicendū sit sola fides catholica sufficit. sine q̄ impossibile est placere deo.

¶ Iudeus respondet. Si tres sunt p̄sone et tres sunt plures in numero. ergo plures sunt dīj. Ad hec rīdet christianus. Flumen numeratus est vnū in collectione vnitatis. sicut vnus populus dī vnū in collectione. Sic pater filius et spūssantus est vnus deus in simplicissima essentia existens. At tamen respectu vel pater dicitur propter filiū et filius propter patrem. Spūssant⁹ autē procedens ab vtroq̄ opando virtutes septiformes diuidēs singulis prout vult virtute patris et filij.

¶ Iudeus dicit. Que plura vident vtrq̄ plura dicunt. vt si videremus plures ibi stantes de hoc nō est dubiū quin ibi sint plures. Ad hec christianus respondet. Tu tyrāne quō audes dominū deum cōparare ad res exteriores. dictū tuū nullius veritatis est. Nam q̄dam videntur plura et sunt plura. q̄dam autē videntur et non sūt. Que videntur sunt illa que patent oculis sicut videmus solē lunā et stellas. q̄ntitatem autē eorum nō possumus diffinire. quia dicūt astronomi q̄ quelibet stella fixa sit maior tota terra. Item quedā videntur et non sūt. sicut p̄sum quod volū

nitur in manu hominis. apparet esse duo p[er]sa. cum tamē in rei ve-
ritate sit tm̄ vnū. Tu maledicte quomodo audes cōparare celes-
tia terrenis. ergo tu adhibe p[er]fidentia[m] et remoue diffidentia[m]

Et Iudeus dicit. Tu inutiliter fabularis. admissio isto tūc que-
ro a te quomodo illi tres p[er]sone sint vnus volūtat[is] Ad hec
christianus. o modice sapientie q[ui]s false discursis. nūquid tu; cu[m]
fratribus tuis et cū tuis iudeis es diuersarum essentiarum et di-
uersarū personarū. attamen es cū omnibus his vnus volunta-
tis. Quomodo tūc presumis arguere de trinitate vbi est vnica
essentia. et cū hoc simplicissima. sicut hic te docet paganoꝝ et philo-
sophus Aristoteles princeps phoꝝ.

Et Iudeus dicit. Hoc simpliciter falsū ē. quia iste tres persone
non sunt vnū in volūtatē. Quod sic probo. quia vos legistis in
euangelio. Qui peccat in patrem remittetur ei. qui peccat in filiu[m]
um remittetur ei. qui autem peccat in spiritū sanctū nec hic nec in
futuro remittetur ei. Si ergo pater dimittit et filius dimittit. et
spiritus sanctus non dimittit. tūc immo videtur q[uod] ille tres perso-
ne non sint vnus volūtat[is] Ad hec christianus. considera
ei distingue peccatū. et habes falsū tuū argumentū solutum.
Nam aliud est peccare in patrem. aliud in filium. aliud in spiri-
tū sanctū. Hoc est tantū dicere q[uod] qui peccat in patrem peccat
contra potentia[m] diuinā. et peccare est humanum. Qui autem
peccat contra filium ignoranter vel stulte peccat. quia filius est
sapientia dei. quis ergo potest eq[ui]parari sapientie dei. S[ed] in spi-
ritū sanctū peccare est contra bonitatem dei peccare. q[uia] sua im-
mensa bonitas sustinuit et sustinet aduersitates hereticoꝝ et mul-
ta mala prauorum hominum

Iudeus dicit. Vos dicitis contra rem publicam. quia dicit[is]
q[uod] vestra domina maria concepit virgo: modo sic est in
natura q[uod] impossibile est aliquam virginem concipere. nam nos
bene videmus q[uod] arbores non producant fructū nisi ex aqua ha-
beant humiditatem. ergo virgo non potest p[er]cipere sine virili se-
mine Ad hec xpianus. tu p[er]fide et cece dic mibi quomō arida

virga aaron ptra naturā florebat ⁊ produxit fructum. quod im-
possibilis erat q̄s virginem concipere

¶ Judeus dicit. Nec fuit voluntas dei q̄ etiam q̄ plurima
signa ostendit. quia eos valde dilexit. Ad hec christianus. tu
per fide si hec concedis q̄ natura semutauit in arido: nonne pos-
sibilis erat in viridi. Nunquid sentis q̄ creator nature omnem
naturā transcendit

¶ Judeus dicit. Dicas quid velis. quō hoc credis quod est
impossibile ⁊ incredibile. Ad hec christianus. tu maligne. qua-
re tunc legis prophetas qui deo sufficientes sunt. Et si tuis pro-
phetis non vis credere. credas saltem balaam pphete gentili qui
dicit. Ouetur stella ex iacob ⁊ c. Uide quid dicit Esaias. Ecce
virgo concipiet ⁊ pariet filium ⁊ vocabitur nomen eius emanu-
el. Attende prophetiaz pensa verba ⁊ non mysterium. Prophe-
ta em̄ dicit (ecce) propter duo. Primo propter rarū. secundo pro-
pter mirabile. Rarum quia nunq̄s amplius eueniet nec antefactū
est. nec prius simile visum est nec posterius simile videbitur. Mi-
rabile. quia nunq̄s prius fuit auditum ante vel post. Etiam pro-
pheta dixit (virgo concipiet) ad differentiam corrupte. cuius cō-
ceptus non est rarus. Etiam propheta signum fidei apposuit cū
dixit (et pariet filiū) illum sc̄z qui natus est nobis. Et propheta
illū filiū predixit esse diuinū cū addidit. Et vocabit nomen eius
emanuel quod interpretat nobiscū deus

¶ Judeus dicit. Glosa nostra dicit. Ecce virgo id ē iuuenis
domina concipiet. ⁊ illud est bene possibile. Ad hec christia-
nus. Ach tu vilis tyranne aduerte Hieremiā dicentem. Hic est
deus noster ⁊ non estimabitur alius absq̄ illo qui inuenit omnē
viam scientie. ⁊ dedit iacob puero suo et israhel dilecto suo. post
hec visus ē super terram ⁊ cum hominibus conuersatus. Item
lege Danielelem qui dicit. Cum venerit sanctus sanctorum cessa-
bit vinctio vestra

¶ Judeus Salomon dicit quod semel factū ē adhuc semel
p̄t fieri. Si ergo illud semel accidit q̄ virgo ꝑcepit ⁊ peperit ad-
huc semel accidere pōt. Ad hec christianus. dictus salomonis

nihil est ad propositum. Nam salamon voluit dicere q̄ illud
quod generali cursu ⁊ communi semel actum ē amplius fieri po-
test. Duo enim sunt ibi contraria in hoc argumento: Unum est
q̄ illa virgo ē singularis cui nunq̄ aliqua fuerat equalis in san-
ctitate, in castitate, in humilitate, ⁊ in omni virtute, ⁊ ergo deus
eam preelegit vt esset ei mater intacta, mater immaculata, mater
dilectissima, ⁊ mater humillima, que per rubum ignitum ē prefi-
garata, qui tamen incombustus remansit. Ipsa enim est porta il-
la quam vidit Ezechiel clausam, ⁊ vidit angelum intrantem et
exerunt, portam tamen semper vidit clausam, ⁊ vir non ingredi-
ebatur per illam. Est etiam hec gloriosa domina per vellus Be-
deonis prefigurata. Ipsa etiam est fons signatus, de quo om-
nes peccatores bibentes recreantur. Ipsa ē etiam ortus conclu-
sus qui soli deo ppetebat. Ecce tu tyranne hec omnia sunt marie
testimonia veritatis. Aliud etia⁹ repugnat argumento tuo, tu
enī arguis de potentia naturali, nunquid vales credere q̄ ille q̄
naturā condidit eam transcendere potuit dum sibi placuit. Et
am bene vides naturam similia agente⁹: nā radij solares pene-
trant vitru⁹, non tñ vitru⁹ leditur.

Udens dicit Jam multa tractauimus ad inuicē de diuer-
sis, adhuc est vnū impossibile apud nos quod etiā ab homi-
nabile ē dicere, scz q̄ deus incarnatus ē aut homo factus, quod
idem sonat Sed q̄ hoc non potest esse probatur, nā⁹ magna ē
distantia inter deū ⁊ hominē, quia deus est creator, ⁊ homo est
creatura, deus est eternus homo autē temporalis, deus est im-
mortalis hō autē immundus, deus est expars omnis peccati hō vero
naturaliter peccator est. Cum ergo he actiones differant inter se
consequens ē q̄ omnes illi peccant qui dicunt deū incarnatum.

Ad hec christianus respondet Quidam philosophus dicit
Oportet transferentes habere aliquā similitudinē Scis quia
in primo libro Moyſi dicitur, Creauit deus hominē ad byma-
ginē et similitudinē suam.

Et deus dicit, verum ē, quid ergo Christianus rīdet,
ergo homo ē dignissima creaturarū. Attamen verū ē q̄ imago

na est distantia inter deum et hominem conceptū a virili semine
Sed humanitas domini nostri ihesu cristi non est ex virili semi-
ne. sed spiritu sancto conceptus est. et hoc soli deo compete-
bat. Et nisi cristi facies siue humanitas eius fuisset in terris nequaquā
salui facti fuisset. Unde propheta. Ostende nobis domine
faciem tuam et salui erimus. Ergo deus homo factus est ut per
eum saluus fieret omnis homo.

¶ Judeus dicit. Nonne iacop propheta et patriarcha vidit
dominū facie ad faciem Ad hec cristianus. O nequam pesti-
menon est verum quod dicis. nunquā enī homo vidit deū in sua
diuinitate. quia ipsa deitas multo clarior est sole. Et videmus
quod nullus purus homo potest inspicere solem pro sua nimia cla-
ritate. Attēde ergo tyranne quid dicis. quia sol est creatura dei
et non potest ab aliquo inspicere. quomodo ergo dicis creatorem
posse videri in sua diuinitate.

¶ Judeus dicit. Dicis quid dicis Iacop ymmo vidit deū
facie ad faciem Ad hec cristianus. tu tyranne Iacop vidit an-
gelum putans ipsum esse dñm pro nimio splendore.

¶ Judeus dicit. Nonne moyses vidit deum dūmodo tra-
didit sibi legem in monte synai. Ad hec cristianus. O tu pa-
ter inconsulte quare audes hoc dicere quod est contra summā
veritatem. Nonne tu legis quod dominus respexit moysen et moy-
ses abscondit se. ita quod non potuit inspicere in faciem eius. Ut er-
go homo saluus fieret assumpsit humanam naturam de purissi-
mo sanguine virginis marie.

¶ Judeus respondit. Vultis ergo dicere quod ihesus vester sit
deus deorum Ad hec cristianus. imo hoc dicere nō erubescim⁹
nam dominus deus summe humiliatus est propter hominē quod
Paulus doctor egregius de eo loquēs dicit Exinanuit seipm
formā serui accipiens factus est homo

¶ Judeus dicit. Et iesum multi homines viderunt. Et vider-
unt deum Ad hec cristianus O falsidice quō audes sub ma-
pelle lupina hominī dicere. Nam verū deum dicis in hoc. deum
enim multi viderunt sub humana specie.

C Judeus responderet: Iesus nō est deus, ergo rē. Probat quia
iesus dicit quasi a terra assumptus: s; h mōi nō est deus

Ad hec xpianus. Tu perfide nonne legisti. deus autem rex no
ster ante secula opatus est salutē in medio terre. Erat em̄ in me
dio terre dupliciter. sc; in vtero virginis marie ⁊ in loco caluarie.
In vtero virginis in quo conceptus fuit de spiritu sancto. In lo
co caluarie in quo pependit in cruce pro salute humani generis
vt omnes homines saluos faceret

C Judeus rēdit. Tunc vester iesus fuit deus ⁊ homo: Si de
us. quō vltra humanum posse sustinere potuit contagia huma
na. **A**d hec xpianus. quia iesus christus diuinitus ortus est ⁊
natus est de virgine maria. ⁊ sua humanitas deitate mixta nun
q; peccauit. Attn̄ omnino humane vixit. nam interdū vt hō co
medit. comedere aut ad hominē pertinet

C Judeus respondit. Ego perlegi multos libros sed nunq; le
gi de deo q; possit incarnari. **A**d hec christianus. Tu tyrāne
quid deberes scire de diuinitate. nā humanitatem eius nūq; co
gnouisti. sed eius diuinitatē diffiniūt prophete: Nam dicit Esai
as In altitudine celi vidi sedere vnum virum quem adorat mul
titudo angeloz. Dic mihi vbi est vnq; visus vir qui meruit seder
e in exalto throno vt eius sanctitatem adorarent omnes angeli
Expedias me de dispositione viri. habz ne os. manus. pedes
aures. habet ne deus dispositionem viri. Habet hec omnia mē
bra vt ostendam tibi. Primo per Moysen. Dominus tue domi
ne inquit fecerūt me. Et iterum Os em̄ domini locutum est di
cens. Oculi domini super iustos ⁊ aures eius in preces eoz. O
tu maledicte da mihi alium virum sic in throno sedentem preter
iesum christum quē adorat multitudo angelorum Et sic tu tyrā
ne considera deum esse incarnatum

C Judeus dicit. Si pater est deus. ⁊ filius est deus. ⁊ spūsan
ctus est deus. tunc omnes psonę sunt incarnate. **A**d hec xpia
nus. nonne tu maledicte ad solum filium spectat incarnari. nam
quīs ratio ⁊ anima sint idem. tamen ad rationem pertinet vi
ta. ⁊ ad animam pertinet sapientia. Sic dico de patre ⁊ filio et

spūs sancto. licet sit vnus deus. tñ ad filiū pertinet incarnari
¶ Judeus respondit. Pater ⁊ spūs sanctus quare non poterāt
incarnari sicut filius incarnatus est. Ad hec xpianus dicit. Pa-
ter est potentia diuina. cuius potentia est inseparabilis: ⁊ spūs san-
ctus est irreprehensibilis. Solus igit filius qui sapiētia dei di-
citur sapienter omnia fecit. ⁊ si sapienter omnia fecit. tñ etiā redēp-
tio nostra sapienter per eū facta est.

¶ Judeus dicit. Quare angelus non fuit incarnatus ⁊ pro re-
demptione mundi missus. Ad hec xpianus. vt homo solum
creātorē diligeret. ipi grates redderet. ⁊ eū adoraret.

¶ Judeus dicit. Quare nō seruatis circūcisionem. cū deus ta-
mē instituerit ipam. p originali peccato. nam Abrazabaz cir-
cūcisus fuit. credidit ⁊ reputatū est ei ad iusticiam. ⁊ multi circū-
cisi saluati sunt. Cum igitur vultis imitari mandata dei potius
deberetis circumcidi q̄ baptisari. Ad hec christianus. Illud
quod efficacius probatur hoc teneri debet. vnde nouus rex noua
lex. Nam bene volo q̄ circūcisio saluauit quosdā. sed illa sal-
uatio magis fuit ex gratia baptisimi consequentis q̄ ex circūci-
sione. q̄a circūcisi homines ceciderunt ad claustra inferni. et p fir-
dem quam habuerūt ad gratiā consequētis baptisimi saluati sūt.
quia gratia baptisimi magis saluauit eos.

¶ Judeus dicit. Sed hoc est falsum. probatur quia circūcisio
magis saluauit eos. nam maior est salus de diuina institutione
q̄ humana. sed deus instituit circūcisionem. vester autem iesus
quem vos dicatis deū ⁊ hominē post circūcisionem instituit bap-
tisma. Ad hec christianus. Cum nouus homo venit in mun-
dum a deo filijs suis caris nouū vtile ⁊ gratiosum cōtulit donū
et filijs non tam dilectis simul ⁊ pueris instituit asperū donū. le-
uius em reputauit baptisma q̄ circūcisionem.

¶ Judeus dicit. Nam scriptum est. Cum prepuccij caro nō cir-
cūcisa fuerit peribit anima illius a populo dei. ergo anime incir-
cumcisorum debent perire. Ad hec christianus. Duplex ē cir-
cūcisio. scz carnalis ⁊ spiritualis. Nōdo non contradico quin q̄
punit carnem pure propter deum bonum est. dummodo in illo

gloriam nō querit. sicut vos facitis vt scriptū est. Et volūt vos
circūcidi in carne vt de carne vestra glorientur. ⁊ ergo nos serua
mus spūalem circūcisionē. que est ie. unare. elemosynā dare. eccle
siam frēntare. corpus castigare. hec em̄ est spūalis circūcisio

C Judeus dicit. Exquo est duplex circūcisio. que illarū habz
maiorē efficacīā ad salutem **A**d hec christianus. baptis^m
habet maiorē efficacīā in sanctificatōe. quia est vnū electorum in
saluatione. quia si homo statim post baptis^m moriatur ab omī
pena purgatorij eripitur. quod circūcisio non fecit in communi
tate. quia femelle tam bene baptis^mantur sicut masculi. femelle au
tem non circūciduntur

C Judeus dicit. Si circūcisio non est tante efficacis sicut bap
tis^m. quare tunc vester iesus circūcisus fuit **A**d hec christia
nus. vt legem quam per tempus instituit adimpleret vt populū
suum a tali pena sua circūcisione solueret. ⁊ vt nullus eum exleo
gē diceret. quod tamen iudei sepe faciunt

C Judeus dicit. quare in die octauo non fuit baptizatus vt pue
ri solent circūcidi **A**d hec xpianus. quia baptis^mus vtilior est
circūcisione ipsis hominibus ideo in tempore maioris etatis in
stituit ipm **C** Judeus dicit. qre tūc vestra maria nō fuit bap
tisata **A**d hec xpianus. si fuit vel nō nos nō legim⁹. s; p fidem
quā ad baptis^m habuit baptisata fuit ⁊ sanctificata in vtero

C Judeus dicit. Et quō de alijs q baptisati nō erant sicut qui
dā martyres. qdam iudei ⁊ quidā pagani. **A**d hec christia
nus. triplex est baptis^m. sc; fluminis. flaminis ⁊ sanguinis In
baptis^mo fluminis saluātur pueri ab originali peccato. In bap
tis^mo flaminis pctōres qn agūt penitentiā In baptis^mo sangui
nis saluant martyres. ⁊ neuter eoz debet esse sine fide. ergo dicit
Credidit abrahā ⁊ reputatū est ei ad iusticiam

C Judeus dicit. Vos dicitis xpm. p vobis passum. nos autē
q xps viuet in eternū. videt ergo q erratis **A**d hec chri
stianus. nos dicimus xpm esse passum non fm deitatem. s; fm
carnem. quam dedit passibilem pro peccatis populi sui. vt credē
tes in eum viderent in eternum

Et Iudeus dicit. Nescio de Iesu. sed Esecan ut populū suū saluaret et viuificaret fecit se necare. Ad hec xpianus respondit ubi est ille Esecan. Rndit iudeus. diu mortuus est. Ad hec xpianus. Et si mortuus est quō potuit alios saluare. Tu tyranne trufest dicta tua. Iesus christus uiuit in eternum.

Et Iudeus dicit. Et qre debuit mori pro pplo cum solo verbo potuisset bene restaurasse. Ad hec christianus rndit. Duplex est causa. scz propinq et remota. Causa propinqua fuit hō qui libero arbitrio volebat abuti. et totum humanū genus perire. Causa remota fuit deus qui deceptorē creauit. nō q esset deceptor humani generis. sed si creatus nō fuisset hominem non decepisset. Si ergo deus dyabolo vim intulisset tunc ei iniuriā fecisset. Deus em̄ semper iustus est. et per eandem formam hominem redemit sicut in peccatum cecidit.

Et Iudeus dicit. qñ contigit hoc. Ad hec christianus. in sexta feria q dicitur parasceue. quia in illo die creatus homo fuit. et illo die sicut creatus fuit homo. sic etiam fuit perditus. ergo conueniens fuit ut illo die homo etiam redimeretur. Unde ppheta. Frater nō redimet fratrem et homo non redimet hominem. et hoc loquēdo de puro homine. scz homo mixtus deitate redemit hominē ut eēt sue creature fidelior. et ut eēt in opere discretior. et in redemptione humani generis potentior. Nā nunq homo inuentus est in mūdo qui pro genere humano sponte vellet mori. Dic autem Iesus saluator spontaneē mortuus est. sicut propheta de illo loquitur. Tanq̄ ouis ad occidendū ductus est. Et alibi. Coram condemnante non aperuit os suum.

Et Iudeus respondit. Vere mihi q creator debebat mori pro creatura. dic ergo mihi melius quō hoc fieri potuit. ymmo videtur mihi impossibile. Ad hec xpianus. O cece cecor et aures habes et non audis qd a me inqris. si veritatem dixerō tibi non credis mihi. non qre quicq̄ a me sed per lege prophetas q veritatē tibi ostendunt. et presertim per lege Esayam qui dicit. O porteabat pati xpm. Et alibi ubi propheta lamentabiliter querit. Vere languores nostros p se tulit ut a nobis omnē languorem auferret.

et nobis vitā sempiternā tribueret
C Judeus dicit. quare tūc non moriebat honesta morte. sed
suspendere in cruce Ad hec christianus? Illa vera sapientia pa-
tris omnia cū summa sapientia ordinare voluit. ut sicut per lignū
homo damnatus est. ita etiam necessarium fuit ut per lignū ho-
mo ab eterna morte liberaretur. et ut illa figura moysi ppetrata ad
impleret. q serpentē enee in deserto erexit. ut omnes qui mori-
bus serpentum intorcati fuerint curarent.
C Judeus dicit. Erat tunc etiam suspensus ut alius malefa-
ctor. Christianus respondit. non Eui iudeus. quō tūc Chri-
stianus dicit. in alta arbore crucis. non ut alter latro aut fur. sed
brachijs extensis. nam fideles in purgatorio degētes clamabāt
alta voce. Ueni et libera nos brachio extenso. Sic iesus suspen-
sus fuit extendens brachia sua ut totū genus humanū ad bra-
chia sue misericordie susciperet: Habuit etiam caput sursum vul-
teratū ad patrem. p nobis ut pater celestis non esset immemor
nostri. Habuit etiā manus perforatas ut esset largius in donādo
penā. et ut nihil teneret aduersus peccatōrē ad se puerentē. Si-
militer et pedes fecit perforari. ut semper de celo respiceret nos. et
ut adimpleretur hoc dictū propheticū. Foderūt manus meas et
pedes meos etc. Item cor suū perforatum fuit ut nos viuificaret
semper memor nostri esset. Tu vilis iudee et bestia infidelis
quid inuenis in prophetis omnia illa que in christo sunt im-
pleta. Hic autem dicit a ligno deus. et per illud lignū crucis claustra inferni destruc-
ta sunt. captiui redempti sunt. et omnibus fidelibus per illud reg-
num eternū donatū est.
C Judeus dicit. Vos ita fortiter vulpis q iesus fuit deus.
quare tunc petijt auxilium a deo in cruce pendens et dicens De-
beli lama zabathani. hoc est deus meus deus meus ut quid
dereliquisti me. Etiam dicitis de eo q in monte oliueti adora-
uit patrē cū dixit. Si pater si possibile ē transeat a me calix iste.
Ad hec christianus. tu tyranne in hoc ostendit nobis suā veram
humanitatem Nam humanitas loquebat ad deitātē. et huma-
b i.

nitias passa fuit. deitas enim pati non potuit Sed tamen deitas fuit
it cum eo et nunquam dereliquit eum. unde psalmista Cum ipso sum. in
tribulatione eripiam eum et glorificabo eum: et dedit illi nomen quod
est super omne nomen.

C Judeus dicit. Omne illud quod vivit melius potest vince
re quam illud quod mortuum est. quomodo ergo iesus mortuus vicit mortem?
solum enim vivorum est vincere Ad hec christianus. salvator noster
iesus christus fecit simili modo sicut fecit pellicanus qui aperit rostrum suo
cor suum ut pullos suos reficiat. et propter dilectionem pullos suos
rum moritur. Ecce tu tyranne aus ista testimonium dat christo.
Tu autem perverte si posses omne testimonium omnium creaturarum
interrumpere. Nunquid legisti Esaiam dicentem. O mors ero mors
tua morsus tuus ero inferne. Et sic liquet manifeste quod per mortem
christi data est nobis vita sempiterna. Nam dominus deus ex
stens fortis leo de tribu iuda vicit mortem nostram moriendo. et ter
cia die a morte resurgendo

C Judeus dicit. Si iesus fuit homo quomodo mortem superare po
tuit Ad hec christianus. in quinto libro moysi scriptum est de
panthera effraim et de leone iuda. Quid per hoc designatur est
nisi gloriosa resurrectio christi. que per hoc prefigurata est. Nam
enim panthera est talis quod post lassitudinem dormit tribus diebus et
tribus noctibus. Sic simili modo salvator fecit. quia dormivit
per triduum et tertia die resurrexit. sicut propheta testatur dicens. Ex
urge domine quare obdormis et quare non repellis in finem. Et
iam panthera habet talem naturam. quod postquam tres dies dormit
suavissimum emittit odorem. ita quod propter talem odorem suum omnia
animalia illic concurrunt. ut capiant aliquid de dulcedine oris sui. Sic
dominus deus postquam resurrexit suavissimum odorem de se emisit. ita quod
ex tali odore totus mundus confortatus est. Sicut attestatur psal
mista dicens. Dulcis et rectus dominus

C Judeus dicit. Omnia que propheta dixit et omnia que
phetizata sunt. de adventu messie dicta sunt. Sed messias
ad huc non venit. et si venisset etiam nos congregasset in civitates
hierusalem. ut scriptum est. edificans hierusalem dominus dispersiones

israel congregabit. Ad hec christianus: quicquid obijcis de messya hoc dictum est de xpo quia xps est verus messyas:

¶ Judeus dicit. ymmo messyas mittet in mundum ut congreget in hierusalem. et hoc non fecit xps. et ergo messyas non est xpus nec adhuc venit. Ad hec christianus. ymmo idem sunt messyas et xpus. quibus facta eius non cognoscitis. Jam enim dixistis Edificans hierusalem dominus. Si vis perfecte considerare hec omnia facta et acta. tunc propheta de terrestri hierusalem non est locus. quia illa ciuitas hierusalem plena existens populo desolata est. sicut scriptum est per prophetam dicentem. Fiat habitatio eorum deserta. nam super illam hierusalem propheta Hieremias lamentabatur propter iniquitatem in ea existentem. Sed sine dubio propheta est locus desuperius ciuitate hierusalem: de qua dicit Hieremias Super muros tuos hierusalem constitui custodes. Ibi dominus iesus xps congregabit omnem dispersionem israel.

¶ Judeus dicit. quod multum dicis messyam esse natum non tamen credo. quia si messyas aduenisset tunc signa messye facta fuissent: de quibus dicit Esayas Cum messyas venerit tunc erit adeo bona pars quod leo ludet cum puero. et lupus conuersabitur cum agno et gladij vertentur in vomeres. et lancee in falces. Sed tanta pars nondum in terris venit. ergo etc. Ad hec christianus Si intelligis mystice illud quod loqueris tunc omnia patent tibi iam esse facta nam secundum dictum apostoli littera occidit. spiritus autem viuificat. Quod si tu credis christum vel messyam venisse hec signa facta fuisse probo. quia sicut iam dixi. littera occidit spiritus autem viuificat ergo illud quod dixisti alium habet intellectum. Nam per leonem intelligitur verus messyas qui iocundatur cum puero: id est cum humili homine et non cum superbo. quia humiles semper diligunt deum et reuerentur. Et lupus conuersatur cum agno. Attendende hoc dictum propheticum. Nonne tu tyranne verus agnus dei scilicet christus ihesus verus dei filius qui tanquam agnus innocens occisus fuit cum horribilissimis lupis. id est cum vobis iudeis conuersatus est. Nam ut patribus tuis visum est tunc lupi scilicet iudei cum agno conuersati sunt. ita quod de hoc dyabolus

ammirabat. et nunquam potuit noscere christum esse filium dei. nisi
quando stetit ante presidem in summa mansuetudine. Lupi enim
christum leserunt a planta pedis usque ad verticem capitis. et ille verus
agnus coram illis hoc pati voluit

C Judeus dicit. Hos legimus quod cum messias venerit quod tunc
veniet cum cornu et suscitabit mortuos ad iudicium. et tunc ve-
bis Ad hec christianus. Tecum sit ve in eternum. nos noscimus
messiam venire et venisse. Venit enim in triplici tempore. Primo
simpliciter venit ex matre sine patre. Secundo venit vivificans
nos cum gratia spiritus sancti. et sic omni die in corda hominum ve-
re confitentium. Tercio venit iudicare seculum per ignem. In pri-
mo adventu suo nos viam veritatis docuit. et nos ab eterna morte
redemit. In secundo adventu corda omnium viventium et credentium
illuminat. In tercio adventu veniet iudicare bonos ad eternam
vitam: malos autem ad eternam damnationem. Sed quod verus mes-
syas venit et non adhuc veniet hoc ostendam tibi per multos pro-
phetas. Daniel enim dicit. Non cessabit unctio iudeorum donec
venerit sanctus sanctorum. nunquid unctio vestra diu cessavit? Ad-
verte iacob prophetam et patriarcham dicentem. Non auferet sce-
ptrum de iuda nec dux de femore eius donec veniet qui mittendus
est. nunc capti estis in universo mundo. et sceptrum regale a vobis
ablatum est. nam vos ipsi maledictionem super vos dedistis. quia
cum Pylatus dixerit ad vos Regem vestrum crucifigam. vos dixistis
Regem non habemus nisi cesarem. Et sic immo manifeste patet quod ille
sanctus sanctorum venit et nos omnes vivificavit. Ipse enim quotidie
erat apud vos docens in templo: vos autem eum non tenuistis. Et sic ma-
nifeste patet per prophetas quod sanctus sanctorum actu venit

C Judeus dicit. quare adoratis imagines quod est contra preceptum dei
Ad hec christianus. quis putas tam stultus sit qui adoret by-
magines vel ligna vel lapides vel aliquam picturam. sed bymagines
tamen informant nos sanctos invocare. et sunt exempla ut illi qui scrip-
tas legere non possunt in bymaginibus legant

C Judeus dicit. Et quare tunc habetis bymagines et facies
sculptilia. cum tamen scriptum est. Non facietis deos aureos.

Ad hec christianus. hoc vos facitis et usurarii qui habent aurum
et argentum in quo confidunt omnes auari. nam scriptum est. Simu-
lachra gentium argentum et aurum.

¶ Judeus dicit. Nescio quid vos odoratis. immo dominus de-
us plus nos diligit quam vos. nam exhibitio operis est probatio dile-
ctionis. immo dominus deus tradidit nos siccis pedibus per mare ru-
brum in firma securitate. paupers nos in deserto quadraginta annis. in-
imicos nostros perfregit. et patres nostri comederunt manna. scilicet pa-
nem angelorum. Ad hec christianus. et quomodo deus vobis modo est
inimicus. quare nunc non comeditis manna

¶ Judeus dicit. Deus non est inimicus noster. sed ipse corri-
git nos. sicut pueri corriguntur virga. Ad hec christianus. bene scio
quod scriptum est in euangelio. Amen dico vobis non preteribit ge-
neratio hec donec omnia fiant. Et propterea deus sustinuit vos
hic in istis terris. immo alioquin non estis digni quod terram cal-
catis. nam in secundo libro Moysi dicitur. Pactum meum irri-
tum fecerunt. et ideo iudei sunt inimici dei. et tu perfide dicis de
manna et de magno bono quod vobis dominus deus contulit. Vere
cuiusdamini in eternum quod tantam dignitatem propter vestram increduli-
tatem perdidistis. sicut scriptum est. Quia non crediderunt in mirabi-
libus eius. et ergo moramini in terra aliena inter inimicos. Et quod
deus est vobis inimicus hoc dicit propheta Baruch. Quid est isra-
hel quod in terra inimicorum est. et reputatus es cum his qui in inferno sunt.
Non est enim quod amici dei ibi non sunt.

¶ Judeus dicit. Nonne legisti. Facta est iudea sanctificatio
eius. ecce si iudea est sanctificatio dei. tunc certe iudeis est maxima
dignitas a deo. Ad hec christianus. quam bene applicat similitudi-
nem suam. qualis est similitudo inter iudeum et iudeam: quondam cum
habuistis gloriam. quia fuistis dicti hebrei et israel. nunc autem
nuncupamini iudei quasi iudices filii dei. quia iudicatis filium
dei ad mortem. Iudea autem dicitur cura domini vel confitens si-
ne agnoscens dominum. et in illa agnitione est sanctificatio dei. honor
sanctis. gaudium et exultatio angelis. et sic immo christianus est
sanctificatio eius. quia nos christiani magis agnoscimus et cog-
noscimus

nouimus filiū dei. Deus enim exaltauit xpianos super omnes nationes. unde ppheta. Parauit lucernā christo meo Lucerna enim ē filius dei. cuius deitas latebat in corpore humano Quia dñs saluū fecit christū suum. Nos autē iudei heretici et pagani estis in summa confusione et maledictione. quia in xpm non creditis. unde ppheta Induant confusione qui loquuntur maligna super me. Etia prophetizauit Moyses de vobis in quinto suo libro. dicens Adhuc me uiuente et ingrediente vobiscū pentiones egistis ptra dñm. qnto magis dummodo mortuus fuero Nunquid facitis opera patrum vestrorum

¶ Iudeus dicit. et quare omnis nobilitas a nobis creata ē. quia nos sumus illi a quibus nobilitas personarum pcessit. scz reges et principes Ad hec xpianus. quecunq nobilitas in vobis erat in nos cessit. ymmo miserrimus christianus ē magis nobilis summo et dignissimo iudeo. qz adeo nobiles sumus q nō estis digni nos tangere. nā dicit ppheta. Nolite tāgere christos meos et in pphetis meis nolite malignari

¶ Iudeus dicit. Si vos intelligeretis talmud tunc sciretis qnta nobis deus pmissit p tribulationibus nostris Ad hec xpianus. Viros q iudei ita stulti sunt q illum librum aduertunt in quo tanta firmola scripta sunt contra deū. ymmo habetis in te tu illi libri quedā heretica scripta. et ammiror de vobis q adeo ceci estis q istis impossibilib fidem adhibetis. et illis q veritati consonant fidem adhibere non vultis

¶ Iudeus dicit. Unde habetis legem vestrā p quā putatis saluari. Neq enim lex ē vobis data a Moysē. neq a deo vobis ē commissa. sed per vestrum iesum qui fuit homo sicut et ego. Sed si cur lex per Moysen electū dei pmissa ē ita seruamus eaz. et ideo proculdubio saluari speramus. vos aut per legem vestram peribitis. quia ita non seruatis sicut deus instituit Ad hec xpianus si seruatis legem vrām perfecte sicut dicitis. tūc omnia dona salutaria pceptis. quod falsum ē. Nam dicit ysaias Si mandata mea seruabitis statuā principes vros vt prius. et bona terre comedetis. que omnia a vobis sunt ablata. Nos enim in captiuitate vobis

fuisse nec aliquem principem habuistis qui vos defenderet. Nam propter vram maliciam in vobis existentem vobis inhibuitur ē comedere multa genera animalium. scilicet lepores anguillas et filia quę plura bona animalia. quibus nos christiani vescimur.

¶ Judeus dicit. Quandoquēque hec patimur a vobis per contumeliam de hoc mercedē a messya habebim⁹. nam ipse dabit nobis ad vescendū aucam valde pinguem: similiter et bouē magnū et piscē qui dicitur leuiathan. Ad hec christian⁹. O tu stulte et moderate sapientie vos ponitis vram felicitatē in aucam vnam quę avariciam significat et animal aquaticum ē. nam per aucam intelliguntur homines aquatici et auari. qui magis diligunt esse in crapulis quā in seruitio dei. Similiter dico de boue. quia per bouem intelliguntur omnes illi carnosī qui magis figunt corda sua in terrenis desideriis quā in supremis. Comedens autē de pisce illo qui dicitur leuiathan nō comedit cū alio nisi cū dyabolo. Et si mihi nō credis require ab omnibus sapientibus mundi. et scies quod per leuiathā nō intelligit aliud nisi dyabol⁹. et illo ymmo estis deteriores et viri digni cū eo comedere. quō tunc digni deberetis esse vesci illius animalibus nobilibus quibus nos vescimur.

¶ Jude⁹ dicit. Nos vescimur omnibus animalibus preter illa que non ruminant. quia illa sunt immunda. Ad hec christian⁹. O stulte quō audes contra saluatorem tuū ita loqui: quia dicit illa animalia esse immunda. Nonne legisti in primo libro Moysi. Et vidit de⁹ cuncta que fecerat quod essent valde bona. ergo nō sunt mala.

¶ Ille⁹ dicit. estis etiam sub lege vel ne Christian⁹ respondet ymmo sum⁹ sub lege domini dei. ¶ Jude⁹ dicit. et quare tunc legē non seruatis. ymmo sabbatum vrm nō celebratis. nō enim attenditis preceptū dñi quo vobis precepit. Memento hō ut dies sabbati sanctifices. Ad hec christian⁹. imo in hoc verū dicitis: scilicet dies dñic⁹ pre omnibus est colend⁹ quia ē principium omnium dierum: in ea enim dñs dixit fiat lux et facta est.

¶ Jude⁹ dicit. Quare tunc seruatis sabbatum cum scitis esse seruandū. quia domin⁹ deus requieuit die septimo ab omni opere re quod pararat. Ad hec christian⁹. De hō quicquid habet fidē ut

in extremo iudicio p omibus factis suis dabit rōem. Silr. 7 de
illis. 7 in hoc tu nō habes nos redarguere

¶ Judeus dicit. Nescio que sit fides xpiana. ymmo videtur
mibi q dñs deus nō deberet vos sustinere in terris. q in oppro
briū domini dei comeditis panē quem dominū deū dicitis esse
et videt ymmo mibi si fuisset tam magnus sicut maximus mons
diu esset consumptus a vobis Ad hec christianus O tu cece
q̄s friuole loq̄ris contra nobilissimū sacramentū. ymmo deus ē
maior toto mundo. quia sua magnitudo pertransit thronū 7 pe
netrat abyssum. Hā dicit psalmista Magnitudinis ei⁹ non ē si
nis Nec credere debes q̄ deus comedat. quia deus non potest
comedi. Sed ē comestio spiritualis que dat vitam eternā. 7 ne
scis tu infidelis q̄ p morsu ymus hominis totū humanū gen⁹
perijt. ergo dñs deus dedit seipm nobis miseris in esum. 7 q̄cun
q̄s indigne sumunt vitā eternā non habebunt Et non debes cre
dere q̄ ex hoc dñs deus diminuat. sed a quolibet nostrum to
tus accipit 7 integerverus deus 7 bō sicut in die parascues pro
nobis pependit in cruce

¶ Judeus dicit. Nō videt quomodo credā hoc Ad hoc
xpianus. Nonne credis q̄ creator nature plus p̄t q̄ natura Ju
deus respōdit. ymmo credo Christianus dicit. nonne tu hoc
vides in natura q̄ infinite candeles p̄nt incendi ab vna candela in
censa. non tamen lumen candeles diminuit Nonne etiā possibile
ē q̄ vox mea audiat a mille. ymmo ab infinitis. attamen est vna
vox ab ore meo prolata. 7 cuiq̄ plena vox representata. et si hoc
natura potest per quoddā artificii. nonne tunc magis possibi
le est q̄ creator nature tribuat seipsum tanto mundo. 7 q̄ tamen
non consumatur

¶ Judeus dicit. Certe tali modo videt mibi aliqd veritatē
sed ibi mibi adhuc vnū est dubiū grande circa hoc quod dicitis
in minima particula hostie adeo bene esse verum corpus xpī
et in tota hostia. 7 dicitis cum hoc q̄ illa pua hostia sit corpus
christi adeo magnū 7 extensum sicut pependit in crucis patibulo
¶ Ad hec xpianus. esto fidelis 7 non infidelis. 7 sic viam na

turali rōe tibi ostendā. Patet tibi etiā ad oculū q̄ speculū est q̄d
dā artificiale. ⁊ de materia valde exili factū

¶ Judeus dicit. ccedo. Cui xpianus. tūc em̄ apparz tibi in
speculo paruo aliqñ parua domus ⁊ q̄plura alia que sunt in infi
nitū maiora q̄ illud speculum

¶ Judeus dicit. ccedo totū. Cui christianus. nonne tunc
etiam speculū est nullius reputatōis in ordine ad dñm deum: ⁊
hoc scipz Cur tunc dñs deus om̄ipotens nō maiora possz. Nō
ne etiam apparet tibi ad experientiā q̄ speculū in multas partes
pfractum quelibet ps habet in se repñtationez vere bymaginis
Nam in qualibet parte quantūcūq̄ minima integra facies hu
mana apparet Et si hoc est in speculo multo magis in hostia cō
secrata. ⁊ in q̄libet eius pte totū corpus xpi relucet sine om̄i con
fractione Ipse em̄ iesus xps seipsum nobis tribuit. ille verus ag
nus dei illā figuram veteris testamenti rescindens. quia vobis
mandatū erat comedere agnū pascalem ad memoriaz transitus
filiorū israel per mare rubrum

¶ Judeus dicit. Et cū ita magnus fuerat ille iesus vt vos
asseritis cur tūc ita turpissime mortuus est. ⁊ q̄d illum coegit ad
illam turpissimā mortem Ad hec christianus. illa inestimabi
lis charitas ⁊ dilectio quā habuit ad gen⁹ humanū eū ad ppa
tiendū ppulit vt sua morte nos om̄es viuificaret

¶ Judeus dicit. Vere nō possūz sensu capere q̄ dicitis. ⁊ eti
az abhorreo audire Ad hec xpianus. audi iudee tu sensualis
azine. fides dat et superare om̄es sensus humanos. nā q̄le meri
tū habere si om̄ia relucere ad sensū. quia Aug⁹. vnus doctor
nostroz dicit. Fides nō habet meritūz vbi ratio naturalis p̄bet
experimentū. Sed ratione naturali iā vici te. q̄ natura multa
p̄formia agit. q̄ nos ducūt in rectitudinē fidei. Sed mihi videt
q̄ sitis tante malicie q̄ abscondita dei nō possunt vobis reuelari
cū Salomō dī In malivolā aīaz nō introibit sapiētia. ⁊ murus
esset q̄ aliquod bonū vobis reuelaret. ⁊ aliq̄ bona essent vobis
cognita. ⁊ proximū vestrū odio habeatis. Et ymimo nō solum
proximū. sed etiā saluatore totius generis humani maledicis

eius quoque matrē piā. Hos legimus de blasphemia vestra in quā
to. quod verba polluta et nequiosa reputatis esse peccata propter quod illa quae
in contemptum ecclesie pergere noscuntur. Et legimus in eodem. quod omnis
blasphemia sit vobis interdicta propter quod blasphemia ecclesie et ope
rum catholicorum. Nam ab omnibus iudeis habetur in usu quod beate Christi
nisi maledicunt. et eucharistiam sacrificium pollutum vocant. et ubi nomen
Christi vel marie audiunt pessima blasphemia blasphemant. Item les
gitur in tercio. quod statutum est ab omnibus sapientibus iudeorum quod ter
singulis diebus in oratione sistunt. quam efficaciorē alijs orationibus asse
runt. et in illa oratione omnibus ministris ecclesie maledicunt et omnes
laborantes per fidei catholica blasphemant tam reges quam cæsares. et
est ipsis institutum quod debent eam dicere stando prostratis pedibus. ita
quod nullum contrarium debeat eos reuocare a tali oratione. Et si serpens
in culum eorum morderet non deberet hanc orationem interrumpere. Et
habent tale modum quod pontifex eorum debet eam dicere alta voce. et om
nes alij iudei sub silentio. Et cum pontifex eam finierit omnes alij de
bent respondere amen. Et hec sunt verba istius orationis. Congregatis
Christianis non sit eis spes. et omnes repente disipantur. et in numerum par
uum redigantur. cadant in interitum et amplius non resurgant et in omni con
fusione tradantur. Sunt maledicti in omnibus opibus suis. omnes inimi
ci eorum pervaleant aduersus eos. ut regnum nequie Christianorum eradica
centur. Sit maledictus Christus. sit maledicta pessima mater eius maria. sint profusa omnia sacrificia eius. O domine deus noster fac et prople quod
petimus in diebus nostris velociter. quia tu es deus noster. Hec oratio scri
pta est in cæsar cessasim. ut hebraice dicitur.

¶ Iudeus dicit. Vos multum dicatis de Christo vestro. videtur enim
mihi quod erat nequam et peccator magnus. et quod eum patres nostri propter
peccata sua occiderunt et cruci affixerunt. quia in signum sue nequie cum ne
quam magnus reputatus est. quia in medio duorum latronum eum suspen
derunt. Ad hec Christianus. O tu blasphemator saluatoris tui
quod inque loquaris. quomodo hec loquor presumis. oportet me respondere ad ultimum.
Primo. nunquid legisti prophetam dauid qui in persona Christi hoc
describit dicens. Estimatus sum cum descenderibus in lacum factus
sum sine adiutorio inter mortuos liber. Nunquid etiam legisti de eo

dem ppheta qui dicit. O dñs habuerūt me gratis. Nunqd etiā
alibi legisti Esaiam q̄ dicit. Vere languores nostros ipse tulit ⁊
dolores nr̄os ipse portauit. ⁊ nos reputauimus ipm̄ q̄si leprosum
et q̄si p̄cūsum a deo ⁊ humiliatū. Ipse aut̄ vulneratus est p̄pter
iniquitates nostras vt nos a morte eterna liberaret Sicut etiam
testat̄ ppheta dicens. In liuore eius sanati sumus

¶ Judeus dicit. Et cū captus fuerit a p̄ribus nr̄is cur non
aufugit ex manibus eorū Ad hec xp̄ianus. q̄z obediens volu-
it esse patri suo vsq̄ ad mortē. mortē aut̄ crucis. Et voluntarie
voluit offerri sicut ppheta testat̄. Oblatus est q̄z ipse voluit. ⁊ nō
aperuit os suū. ⁊ sic verus deus est hō ex sua volūtate ⁊ ad crucē
patibulū suspēsus. Sed q̄ erat de⁹ ⁊ hō testat̄ p̄pheta dicēs
Generatōem eius q̄s enarrabit. Non est si fuisset purus homo
ppheta sic nō dixisset q̄s enarrabit: q̄si diceret nullus. ymmo ge-
neratio puri hōis bñ potest enarrari. Attende filii dictū Sybil-
le dicētis. Felix ille deus q̄ ligno pendet ab alto Sz q̄ debebat
mori p̄ peccatoribus ⁊ nō p̄pter scelus p̄p̄iū testat̄ vox patris p̄
pphetā sic dicēs Propter scelus p̄p̄i mei p̄cūsi eū. ⁊ paulo post
Dispergā plurimos ⁊ fortū diuidet spolia (plurimos) id est om-
nes xp̄ianos q̄ in eū credunt ⁊ fortū. i. demonū diuidet spolia
q̄z demones sunt spoliati p̄ mortē eius. cepit em̄ aīas ⁊ liberauit
eas. ⁊ diuidebat eas in choros āgelorū Etiā dicit Oīas. de ma-
nu mortis liberabo eū. Item Zacharias sic inq̄t. Ecce rex tu-
us venit tibi mansuetus ⁊ saluator ipse paup̄ ⁊ ascendēs sup̄ azi-
nam. Sed q̄ ipse paup̄ erat hoc defleuit ppheta dicēs Vulpes
foueas habent ⁊ volucres celi nidos. filius aut̄ hominis nō habet
vbi caput suū reclinet. Et hec om̄ia rex regum propter pecca-
ta nostra passus est.

¶ Judeus responderet vltimo. Conuertat nos om̄es deus ⁊
p̄ducāt nos p̄ viā iusticie vt veritatem valeam⁹ p̄cipere ab eo q̄
est benedictus in secula seculorū A D E R

& sententia timore ne putet sibi uoluisse illud
 super me maledictione pbenedictione. Adqu
 sit aut ista maledictio fili mi. Tanti audi u
 ge affert que dixi. Abui & amulit deding
 ueritatem obsecro dñe in tua & fuerit
 tua iustitia & amonitio scio tuo. **A** ego pri
 nobis. **A** dum me misit mecum est & non reliquit me
 tati sunt estisio semp. **O R.** **P**ra qd om
 na tua que se affligendo carne abalumi
 tando iusticia acupia ieiunet. **F. A. T.**
 pucationibz in iis omps ds & quibz fidu
 pietatis indulget. consuete miserie trib
 arant illa cibos sicut nouerat. **F. A. T.**
 uelle parte illius. & uultu esau ualde
 apud se habebat dorm induit eu pellice
 circumdedit manibz & colli munda puerit
 tu & paret quos coxerat tradidit dubi
 P at mi. At ille respondit Quis es tu filium
 iacob. Ego su esau primogenit tuus. fecit
 michi. Surge sede & comede de uenatione
 medicat in anima tua. Rursu ysaac adfi
 ingit ta cito inuenire potuisti filium. **A**
 uoluntati di fuit. ut cito inoccideret qd
 ysaac. Accede huc ut tangat te filium. &
 sit fili mi esau am. decessit ille ad pa
 to eo dixit ysaac. Vox qd ex uox iacob e
 fut esau. **E**t n cognouit eu qd p
 uitudine maioris expressebant. Bened
 art. Tunc fili mi. **A** respondit. Ego
 a heri inq in cibos de uenatione tua
 medicat tibi anima mea. **A** non eu obli

111 2

11. 3

2. 11. 11.
 11. 11. 11.
 11. 11. 11.

O ihesu fili

dnm ⁊ ad dnu meū stamau. ⁊ ex
 audiuit de templo sro suo vocem
 meam ⁊ clamor meus in conspectu
 eius intēdit intueret eū. ⁊ in
 nota ⁊ ⁊ contemnit exalta frōda
 menda mentu. contumacia sunt
 ⁊ commota sūt qm̄ natus est eis
 facit sūmū inter eū ⁊ ignis
 aspac eis exarsit carbonē ut
 cess sūt ab eo. infirmat celū ⁊
 extendit ⁊ caligo sub pedibz eū ⁊
 aperdit sup̄ ethiopiā ⁊ uolauit
 uolauit sup̄ pennas ventorum
 ⁊ posuit se robora caelū suū
 inactū tūber natiū eis ⁊ ne
 briga aqua in nubibz accit
 fulgore manifestatū eū in nub
 transierit stans ⁊ radens
 ignis ⁊ natus de celo ⁊ in

*Dm p^re s'mo f' iudic'o f' d' p'mea
Ano l' g'l Ego al b'o r' p'
~~Ere t' b'o~~*

Pharetra fidei catholice

sine ydonea disputatio inter Christianos et Judcos. in
qua perpulchra tanguntur media et rationes. quibus quic
vis christifidelis tam ex prophetis suis proprijs q̃s ex no
stris eorum erroribus faciliter poterit obviare

Cap. 4737
Köln 940